

بررسی الگوهای بوم گرا مسکن (نمونه موردی شهر مشهد)

معصومه ناصری *

دانشجو کارشناسی ارشد ، دانشگاه علوم و تحقیقات بیرجند ، masoumenaseri@yahoo.com

چکیده

امروزه الگوهای بوم گرا نقش کمرنگی در طراحی مسکن دارند به همین دلیل ما شاهد یک سبک بین المللی در سراسر جهان هستیم. ایران کشوری چهار فصل می باشد و دارای اقلیم های متفاوت است با این حال در اقلیم های مشابه هم معماری های بومی متفاوتی مشاهده می شوند؛ چرا که تاثیرات فرهنگی یک جامعه است که چنین تمایزی را موجب می شوند. معماری بومی می تواند به منزله ی شناخت جامعه باشد، جامعه یی که همچنان از آغاز شکل گیری، برای بقاء با طبیعت در تنازع است. معماری بومی، در هر زبان و در هر فرهنگی که معنا شود، به استناد سنت به ریشه ی معماری در گذشته ی دور و نزدیک اشاره می دهد؛ ولی قطع الزامی این ریشه را شرط نام گذاری نمی داند و نمی خواهد. در این مقاله سعی شده با استفاده از منابع میدانی و اسنادی بناهای تاریخی مسکونی این شهر بررسی شود تا به الگو هایی بومی برای طراحی مسکن دست یابیم تا در نهایت با استفاده از این الگوها بتوانیم تجدید نظری دوباره در طرح های مسکونی معاصر شهر مشهد داشته باشیم.

واژه های کلیدی: مسکن، فرهنگ، تیپولوژی مسکن، الگوهای بوم گرا، سنت، بافت،

1- مقدمه

موضوع معماری بومی برای نخستین بار تحت نام هایی گوناگون، در کشورهای اروپای جنوبی - مرکزی و حدود چهل سال پیش روی کاغذ آمد. معماران و پژوهشگرانی که از آن سال ها تا کنون به این موضوع پرداخته اند، زمینه هایی را برای اندیشیدن و توجه دادن به موجودیت و ماهیت این رده از محصولات فضای ساخته شده به دست داده اند - پژوهش هایی گسترده و ژرف نگر، اصولی و زاده ی تاثیرپذیری ها و ناشی از نگرانی های روزمره. در واقع، پس از آنکه جنگ جهانی دوم نشان داد نه تنها حکومت ها و بخش خصوصی وابسته و متکی به آن ها، بلکه رویدادهای زاده ی معادلات سیاسی و اقتصادی - سیاسی منطقه یی نیز، چه بسا به ثروت های فرهنگی معماری، آسیب هایی جبران ناپذیر وارد می آورند، موضوع معماری بومی - زیر هر عنوانی که بود - روی میز کار مسئولان قرار گرفت؛ و به نیروی قلم پژوهشگران معمار و منقدان هنرها و فرهنگ ها به مدارس معماری انتقال یافت و آن گاه توجه سازمان های فرهنگی و علمی جهانی را نیز به سوی خود برانگیخت.

امروزه همه، به معماری بومی - به هر بخش از هر سرزمینی که تعلق داشته - به عنوان میراثی از گذشته ها می نگرند؛ و حتی این شک را به خود راه نمی دهند که آنان نیز، همین امروز هم، می توانند